

CẦU NGUYỆN BAN MAI

Mai Văn Phấn

(thơ, NXB Hải Phòng. 1997)
In 500 cuốn khổ 13x19
tại Nhà in Công Đoàn Hải Phòng

Tự Thú Trước Cánh Đồng

Như vừa mở được chiếc hũ nút
Bóng tối tràn tím rạng đông
Sấp mình tựa lũ bướm đêm
Ôm những giấc mơ, mơ cùng hạt giống.

Những hạt giống vừa chạm vào ánh sáng
Đã gặp những gì chẳng thấy trong mơ
Rơm rạ mọc dâng lên từ đất ẩm
Gió xước qua bụi gai trong lúc giao mùa.

Ngày mới đến đưa bàn tay nắng ấm
Để lấy đi những hạt cuối cùng
Tôi chệnh choáng rỗng không chiếc hũ
Đợi những mùa vàng rạo rục hiến dâng.

Khúc Phóng Túng

Những bông hoa thổi bung giai điệu
Nhân danh liềm hái
Nhân danh hom dõ
Nhân danh bầy chim...

Vây cá lông chim bóng bẩy tràn lan
Vẽ sặc sỡ trên những đồ trang sức
Xuân đã đến lại ngóng mùa xuân khác
Ta thêm một lần nhân danh đất đai.

Bài Ca Buổi Sớm

Anh mơ được em gieo trồng trên ngực
Bàn tay dịu dàng vun vào da thịt
Hôn lên tai anh lời chăm bón thì thảo
Anh tựa mình nông nản tưới xấp.

Gió sẽ đến vỗ về từng chiếc lá
Lật phía bên kia che cơn bão đang về
Rồi mùa đông em phủ lá vàng lên mặt
Nổi ưu phiền mọc ra trong lấm chấm mưa xuân.

Từng giọt mát lạnh thấm nhuần trong đất
Tươi từ môi anh đến gót chân em
Anh ngỡ mình được phép lành thánh thể
Đêm vừa qua hay đã mấy nghìn năm.

Thương Em

Em nói băng quơ : Mùa xuân rồi cũng tàn!
Anh ghi lấy bao nỗi lo toan đôi vai em gầy nhỏ
Có bông hoa ngạc nhiên vừa bò ra mép nước
Con chuồn chuồn bay lên trên mặt sóng mơ hồ.

Anh phân vân không biết nên nhập vào con chuồn chuồn hay bông
hoa ngơ ngẩn nhường kia
Nỗi lo toan ơi! Nỗi lo toan sao mà bay bổng thế!
Em có thấy anh nhẹ như cánh chuồn chuồn hay cánh hoa không nhỉ?
Anh hỏi đôi vai em thôi mà, em cần gì phải thừa!

Sợi Dây Im Lặng

Những đôi môi giấu mãi vào nhau
Như vỏ cây muốn lẩn vào ruột gỗ
Sự hòa hợp thành lặng im bất đầu.

Sự im lặng bây giờ đang nổi vào xa lắm
Từ đầu này tới cuối những hoang sơ

Cơn mơ muốn gọi ta mà không thành tiếng
Con chim thiêng sốt ruột lại bay về.

Nó đậu vào sợi dây im lặng vừa căng
Đâu phải thế... đâu còn là chốn cũ...
Toàn thân ta đã khác rồi khi nhè nhẹ rung lên

Sau Mùa Gặt

Đất đai - người đàn ông nằm ngủ
Mắt khép một vùng cửa sông
Hạt hạt phù sa mê man bên gốc rạ.

Da thịt râm ran từng cơn trút lá
Heo may! Heo may! Heo may!
Phía sau giấc mơ bồi hồi tàn lửa.

Những đám cháy bò lan bùng lên điệu múa
Thức dậy người đàn ông
Trên ngực còn vương tro than của mùa đốt đồng.

Nỗi Nhớ Mùa Thu

Hai thương nhớ
Một mùa thu ở giữa
Gió qua tay
Thanh thoát hao gày
Mùa màng nặng trĩu đôi vai.

Em chợt hiện
Từ hương thơm trái chín
Trong đập dòn bãi ngô mùa thụ phấn
Lá giật mình
Cá lặn xuống chân.

Hút mãi về em
Từng hơi thở đất
Anh hạn hán
Cơn mưa chiều tắt bật.

Heo may thoảng hơi người phảng phất
Mặt nước trong veo một nỗi ngóng em về.

Biển Mù Sương

Chân trời gần lại
Bên những giọt sương
Anh nhìn em
Bao giọt sương trong mắt.

Trái tim mình-
Con cá quẫy nơi tít tắp
Biển mù sương
Ơi biển mù sương!

Anh phía lái
Em nơi mũi thuyền
Kéo bình minh
Buông lưới
Biển âm ào
Trái tim đồng loại
Đề cái ác cứ muôn đời bé dại
Trong máu mình rẽ sóng chạy le te.

Tựa mạn thuyền
Ta nghe... Ta nghe...
Tựa vào lòng trái đất
Những con nước cũng vừa tỉnh giấc
Sóng thầm thì lặn tẩn cỏ non.

Và hồn mình vừa quẫy sóng to hơn
Rồi bơi đi theo dòng viễn tưởng
Còn lại trên tay
Những giọt nguyên trũ mọng
Ta làm gương
Soi thấy những lâu đài.

Tàu Bay Giấy Và Con

Hồn cha trải tờ giấy mỏng
Cho con gấp thành máy bay
Giang tay phóng lên trời rộng
Mà rơi khi rời khỏi tay.

Ước mơ con bay cao mãi
Cha nằm xác giấy ngân ngơ
Con ơi! Đừng cau mặt lại
Kéo thêm nặng trĩu sương mờ.

Cha đậ vào bài ca xưa
Bài ca nồn nao vẫn vự
Những chuyện người đi, người về
Nát cả bờ lau gốc dứa.

Cha trải hồn ra lân nữa
Xem chùng bay đượ bao nhiêu
Trò chơi đã thành nỗi nhớ
Một hôm... từ sáng sang chiều.

Nghe Câu Hò Huế

Con thuyền hay nhện vương tơ
Giăng giăng là câu hò Huế
Hình cây dáng cỏ chợt mờ
Vía núi hồn sông lại tỏ.

Vương triều một thời mây phủ
Sân rộng lộng lẫy xiêm y
Nhịp phách thời gian máu rỏ
Lời ca dòng chảy xanh rì.

Sông Hương ai bỏ bùa mê
Em ngồi như chùa Thiên Mụ
Ngoái vào lòng mình xem thử
Ta không còn nhận ra ta

Chỉ còn Vỹ Dạ, Đông Ba
Chỉ còn Nam Giao, Núi Ngự
Chỉ còn một câu hò Huế
Câu hò mịn màng nương nhẹ,
Cho mình đỡ sợ bao la.

Tiếng Gọi Từ Những Cánh Đồng

I

Đất miên man tìm đến chân trời
Hơi thở đằm của bờ xôi ruộng mật

Những nỗi buồn phà sương sớm lên môi
Chiếc cày chia vôi sục tìm trong đất
Lật lên bao kiếp người theo vết chân trâu.

Lật lên tôi giữa xá đất bạc màu
Hồn lang thang với lũ chuột đồng trong góc tối âm u mùa hạ
Bò trên ngực mình những con sâu cắn lúa
Mặt người hay chiếc lá trước cơn giông!

Vết sẹo tựa bản đồ một cuộc chiến tranh
những cuộc đời quả phụ
những em bé chết vì đạn bom chưa một lần được ra thành phố
Nỗi đau một thời lau bằng rạ rơm...

Trong mơ thấy ban mai thành lúa vàng ươm
Và dấu chân người gieo thành hạt thóc
Những hạt thóc bồi hồi đang mọc
Rễ yêu mềm đan díu xuống phù sa.

II

Mẹ ơi trăng lặn sao mờ
Ngoi qua sương giá mạ phờ phạc xanh
Dự hương, nếp cái để dành
Thắm từ tóc mẹ mà thành gió thom
Đượm từ áo mẹ sớm hôm
Ấm chân rạ, ấm vào hồn đất nâu
Con hay ruộng cạn bạc màu
Mẹ ru sông nước theo nhau chảy về.

III

Một mình gió quẩn chân đê
(Gió thêm cơn nếp cháo kê thịt gà)
Câu ca làm khổ người ta
Em bây giờ hát bài ca khác rồi
Lại đây gió của ta ơi
Thôi làm chi mãi những lời thở than
Để ta bới nỗi đêm tàn
Tìm trong đất tiếng ngày sang thâm thì.

IV

Bức tường rêu lấm li
Góc đầm sâu bí ẩn
Đêm giần sàng lặn đạn

Ngày gió mưa ngất nghèo.

Em khóc thương mẹ!
Làm anh những muốn khóc theo
Dẫu nước mắt bây giờ
Không làm sống lại những con Bang con Bồng
Và thân cò lặn lội nghìn năm trong mộng...
Hãy buông ra cho chúng về trời.

V

Đồng đất quê ta hao hao những mặt người
Một sớm dậy nhìn ta thân thiết thế
Người với người như mưa xuân bên nhau.

Những hạt mưa đang thấm thĩ trên đầu
Đất vạm vỡ dưới bầu trời tươi tốt
Qua vỏ trấu của mùa gặt trước
Đã nảy những đợt mầm tia nắng tinh khôi.

Khúc Cảm Mùa Thu

Hoá thân giọt nước mùa hè
Một đêm trở gió bay về với thu
Dẫu chưa trọn kiếp sương mù
Xin tan loãng kéo trăng lu cuối trời
Bao lần xanh biếc rong chơi
Mấy lần úa rụng tiếng người vọng theo
Thôi em! Đừng vụn! Đừng khô!
Đáy thu thấp sáng trên nhiều ngọn cây.
Anh vừa động xuống thu gày
Đã đông thành đá phủ đầy rêu xanh.

Thay Lời Chim Làm Tổ

Vừa tỉnh dậy giữa vòm cây
Ta đem tiếng hót xuyên ngày vào đêm
Dòng sông giờ đã say mềm
Mới hay bờ cỏ ru êm còn ghi.

Một thời phờ phạc thiên di
Tìm trong bóng nước thấy gì nữa đâu
Mảng đêm đập cánh đi mau
Giọt sương trong mát trên đầu như không...

Lơ ngơ mình với hừng đông
Lặng nghe ngày rạng giữa lòng bông bênh
Mau về tha cả rơm xanh
Mùa lên hơi ẩm vây quanh vôi vàng.

Trương Chi

Vàng trăng em đứng giữa trời
Để rơi ngàn mảnh gương ngời mặt sông
Ngày tràn đêm vỗ lên bông
Mình ta khua động cả dòng tịch liêu
Mỹ nương còn gạn trong veo
Bóng mây tâm cá có theo về cùng
Ai treo ta chôn lưng chùng
Cung đàn số kiếp bập bùng trên vai
Trăng gày đợi bên mây ngải
Thuyền ta qua nổi đêm dài này không...

Tản Mạn Về Cỏ

Thôi đừng dô cỏ lên trời
Khi tan mộng寐 biết ngời với ai
Dấu chân đừng hóa chông gai
Nếp vào bóng xế dĩa mài hoàng hôn
Ta về đồ bóng xuống vườn
Cho xanh tươi lại từng cơn úa vàng
Ghé môi vào miệng thời gian
Cho hơi thở mọc vô vàn cỏ non.

Một Mình

Em đi cùng đám mây bông
Mình anh gió hú dọc sông Ngân Hà
Tàn mùa chiếc lá lia qua
Cho cô đơn ấy xẻ ra mấy phần
Sáng thì làm trăng thượng tuần
Lu thì ghép với mây lần cong vênh.

Gom Nhật Cuối Mùa

Nổi niềm đem thả trong cây

Qua sương giá đến rạng ngày trở hoa.

Lỡ vin vào bóng mây qua
Lỡ nghe đấm đuối tiếng ma gọi đò.

Đầu kim tựa có ai chờ
Khâu ta vào với ốm ờ xưa xưa.

Hoa ngâu vừa lịm cuối chùa
Nhấn nha tiếng mõ bỏ bùa tiếng chuông.

Bâng Quơ

Anh đi níu gió trên trời
Lùa râm mát tới những nơi em chờ

...

Mất người buông xuống sông xưa
Ru con thuyền ấy trong mưa mỗi mồn

...

Hạt mưa như ngã đầu non
Lăn bao nhiêu xuống vẫn còn thẳm sâu

...

Biết ơn sợi tóc trên đầu
Buộc ta vào với nhiệm màu khói sương

...

Quả Thu

Anh là vỏ chát, em là nhân
quần quýt heo may chuyển ngọt dần
Hôn nhau thành quả rơi trên cỏ
Xanh ủ trên đầu chín xuống chân.

Những Con Sẻ Chùa Vĩnh Nghiêm

Chúng bay lên rồi đậu xuống mái chùa
Bị lũ trẻ rình bắt và đem bán
Từ chiếc lồng đến bầu trời là dòng sông cầu nguyện
Sao lời nguyện cầu còn giam hãm những linh hồn.

Ảo Ảnh Tháp Chàm

Có một Tháp Chàm khác nữa
Là em nghiêng búp tay thon
Dắt anh từ hoa văn rêu phủ
Nghìn năm qua vang bóng linh hồn.

Tìm Hài Cho Em

Chọn bao cánh diều thưở nhỏ
Chỉ thấy chiếc hài cùng chân
Anh đưa tay mình lên nhé
Thành đôi mà vương bụi trần.

Nhật Ký Đô Thị Hoá

úp mặt vào bóng tối lùm cây
Gió đang chạy trên lưng mình những bước chân đô thị
Bóng tối dẫn tôi về ngôi nhà của mẹ
Ngôi nhà như chiếc bánh không nhân.

Nhật được đồng xu cùn gỉ cuối sân
Ngỡ chạm phải tay mình ngày thơ ấu
Những dấu chân ai lún sâu lỗ đáo
Tùng kiếp người mở mắt... thấy đôi chân cò lội nước trắng mênh mông.

Nơi chó đá đầu làng vẫn sủa những con trăng
Có tiếng gọi nghe buồn như củi ướt
Thương quê nghèo mẹ tôi ra bến sông
Vớt những câu ca chưa tan vào nước.

Mẹ ơi mẹ! Giờ con thấy bóng râm từ bùn đất
Đất ở dưới chân mà cao hơn những suy nghĩ của mình
Đêm thai nghén những thị thành trướng nước
Ai ấy còn ngơ ngác trước văn minh.

Trong bóng tối lùm cây tôi chợt nhận ra mình
Với nỗi e dè từ cái thời Văn Lang lúa nước
Nỗi e dè tự thắp mình lên làm ngọn nến mùa thu đi rước đuốc
Và ngôi nhà của mẹ là chiếc đèn lồng lạng lẽ sáng dần lên.

(1995)

Một Lần... Thi Pháp

Chọn màu áo em

Làm bìa tập thơ
Những đốm bóng
Theo tay người dệt lụa
Miệng tấm
 Bờ bãi
 Bóng dâu...

Nhưng em ở đâu?
Người mặc chiếc áo ấy
Khi tắt nắng
Và bóng đen thức dậy
Anh đi vòng quanh con chữ
Gọi ơi hời!

Dấu Hiệu Mùa Xuân

Tôi lỡ quên một điều gì quan trọng
Trong bông hoa tường vi đứng lặng dưới chân cầu
Thôi không sao! Những hạt nước li ti vừa bảo thể.

Chân trời đang âm dần, chỉ còn run nhè nhẹ
Tôi hay con cá vừa trườn qua khe đá
Vội hớp lấy những bọt mưa phùn giăng kín mặt sông.

Giấc Mơ Đi Qua

Giấc mơ đêm qua cuốn ào ra ngõ
Sóng tung bờm trên ngọn cây
Những dòng chảy cuộn sôi lồi phổ
Gót đêm còn vương lưới ban ngày.

Tám lưới nghìn năm dằng dặc miệt mài
Ai đã kéo sau mỗi cơn binh lửa
Suốt đời mẹ đan những sợi ban mai âm thầm bên khung cửa
Khi đón cha đêm đã nhạt cuối vườn.

Ta kéo lưới lên từ cánh cửa vệt mòn
Từ tiếng chân người quờ tìm giày dép
Những ngái ngủ, mơ hồ, ngỡ ngác
Đang lặng chìm xuống đáy bình minh.

Dưới những mái nhà còn ôm nửa bóng đêm
Ta hay đám rêu phong ẩm mốc
Rùng mình... Héo khô... Xanh thêm... Hoảng hốt...

Trái chín thay áo hồng trút lại nửa vành trăng.

Nghi Lễ Cuối Cùng

Ánh sáng đã ngủ yên
Ta đang hồi sinh
Trong vòng tay của đêm.

Như có lá mầm
Nở trong nụ hôn
Tiếng em gọi vang
Nơi bên xưa
Miệng chum
Bờ vực...
Anh chạy về
Rì rào sóng tóc
Xuyên qua màn âm dương...

Nhựa trong lá mầm bắt đầu chảy
Máu trong huyết quản bắt đầu chảy
Những lạch nguồn bắt đầu chảy...

Vừa chạm vào bờ ánh sáng
Anh quỳ xuống
Em hiện thân trong chiếc áo thiên thân
Lấy một ít nước gọi lên máu và sữa cỏ
Em dịu dàng rửa tội cho anh.

Hát Giữa Hai Mùa

Trở lại con đường mùa đông ám khói
Chân trời tựa mâm cơm dọn lúc rạng đông
Mây bay ngang để lại những lời chưa kịp nói
Tiếng nỉ non trong tiếng nhị hồ.

Trong tiếng thì thầm tìm gương mặt xa xưa
Ai vẽ tôi lên tờ giấy điệp
Từng bậc ngũ âm ngân lên thống thiết
Bao nỗi chia li chẳng biết quay về?

Ta thuở nào thoai thoải con đê
Rồi bỗng vỡ từ nơi không tiếng sóng
Dòng phù sa tràn vào ngày biên động
Nhận ra tôi là khu rừng rồi lại là cây

Những đêm không sao còn đây
Tôi bị kéo căng giữa những tiếng đay nghiến của bà và mẹ
Chuyện áo com leo lét dầu đèn...
Thời bom đạn bình minh như bát vỡ
Tôi ôm chiếc bát của bóng đêm ăn dở
Thành lực điền đối diện với hoàng hôn

Tôi ra đi nghe chiêm mùa gọi nhau trên mặt giàn sàng
Tiếng than hồng bén trong đồng râm
Có con thú bị thương khản giọng
Con cá lơ ngơ bỗng chốc nhảy lên bờ

Sau bão giông trời chưa kịp xanh lơ
Thu đến chậm hoa vàng chưa bối rồi
Mía cứ ngọt âm thầm trong bóng tối
Giấc mơ thành dòng sông chảy giữa hai mùa
Tôi nhòa đi trong nắng mỏng sương thưa
Lan theo cỏ dọc triền đê thoai thoai
1996

Lúc Mặt Trời Mọc

Cha muốn con thức dậy trước bình minh. Khi bàn chân đêm lướt qua dàn hoa leo trước cửa. Những bông hoa cuống quýt sắc màu, mở từng cánh khẽ khàng, khuôn mặt đêm dần sáng. Mặt trời còn run rẩy trong vạt áo nồng nàn của đất, sau những tấm rèm cửa, trong hốc cây hay trong tiếng nước xuýt xoa ồng ồng mặt ao nhà.

Con là nơi dòng sông từ già những ngôi sao, nơi con thú hoang gọi rừng thay lá, nơi khoảng trống hóa thành thời gian. Khoảnh khắc ấy là minh mẫn và ngái ngủ, là bột nhào sắp đông thành bánh, là những gì cha làm chưa kịp phía cha mơ...

... Phía cha mơ có ban mai đến sớm, ban mai ấy giống như con dấu khóc hay cười đều làm sáng lên lớp bụi trần gian, sáng lên những đường kỷ hà trên nền thổ cẩm. Trên hương án tổ tiên những bài vị nhang đèn đang tư lự một điều gì âm ỉ. Sau tiếng đàn đá trống đồng, cha đứng ngây nhìn đàn chim Lạc bay qua...

Con đã thức dậy trong ban mai của cha. Phía chân trời hừng đông như trẻ thơ bụ bẫm đang duỗi dài khoái hoạt, vài tia sáng đầu tiên giải bày niềm hân hoan trên thềm cửa, rồi đưa những ngón tay mềm âu yếm đỡ con đi.

1995

Ký Sự Mùa Thu

Mùa thu mang theo trận mưa giục chiếc lá chớm vàng rụng vội. Em dọn lại căn nhà, còn anh mang chài lưới ra khơi.

Hải Phòng mùa này còn động biển? Mà những đàn cá trích, cá mòi cùng theo nhau nhảy lên mặt nước. Những lưới sóng lặng câm không nói, khi chạm vào dịu ngọt mùa thu...

Thức dậy gặp heo may, ta đỡ thương cho mùa sen tàn úa.

Nhìn mặt ao đầm biết mùa thu nghìn tuổi. Lũ cá mại cò, đòng đòng, cung quăng chẳng chịu già đi. Trong ký ức ta chúng khê khàng bơi và thon thót giật mình.

Trận mưa đêm qua đã dồn chúng ra sông, đổ về biển cả. Biển mênh mông xa xót mặ mòi, chúng hủy diệt, hóa thân và thoát xác, hồn vía thành sương khói mùa thu.

Mùa thu trong đông kết những công trình, đem tổ chim gài vào những hiên nhà cỏ. Hoa cúc đăm đăm vàng đi thu xếp những ngổn ngang phiên muộn.

Mặt biển vừa yên lặng, kéo mẻ lưới đầu tiên có bóng ngôi nhà mình, anh thấy yên tâm về em cùng với các con.

*

Mai Văn Phấn

Nhà thơ. Tên thật **Mai Văn Phấn**, sinh ngày 16-01-1955, tại Kim Sơn, Ninh Bình. Gia nhập quân đội VNDCCH năm 1974. Năm 1981 chuyển ngành về làm việc tại Ty Thủy Lợi tỉnh Hà Nam Ninh. Tốt nghiệp đại học ngoại ngữ năm 1985, làm phiên dịch tại Hải quan thành phố Hải Phòng. Thơ đăng trên nhiều tạp chí văn học tại Việt Nam và các quốc gia Hoa Kỳ, Đại Hàn. Một số được chuyển sang Anh ngữ, phổ biến rộng rãi. Đã được giải thưởng Nguyễn Bình Khiêm trong các năm: 1991, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997. / giải thưởng thi ca báo Người Hà Nội năm 1994 / giải thi thơ của báo Văn Nghệ của Hội Nhà Văn.. Hiện cư trú tại thành phố Hải Phòng.

Tác phẩm đã xuất bản :

Giọt Nắng (thơ, 1992, Hội Liên hiệp Văn học Nghệ thuật TP Hải Phòng), Gọi Xanh (thơ, 1995 nxb Hội Nhà văn Việt Nam) , Cầu Nguyễn Ban Mai (thơ, 1997 nxb Hải Phòng), Nghi Lễ Nhận Tên (thơ, 1999, nxb Hải Phòng), Người Cùng Thời (trường ca, 1999) nxb Hải Phòng), Vách Nước (thơ nxb Hải Phòng, 2003).

(trích *Tác Giả Việt Nam – Lê Bảo Hoàng*)